

jaargang acht/01 . 10 . 1989

nummer **46**

twee-maandelijkse periodiek van de Exidy Sorcerer Gebruikers Groep

De **L O G I S C H E** partner voor een Sorcerer

Losse nummers: f. 3,50 per nummer (Nederland)

Abonnementen : per jaar: f. 18,00 (Nederland)
f. 27,50 (overige landen)

Abonnementen-administratie :
(zie informatie-pagina 2)

Sekretariaat Stichting ESGG:

Artikelen voor het blad aan: redactie ESGG
(per 01.06.89: nieuw adres!!!) p/a R. Borkent
Rivierenlaan 47
3181 DM ROZENBURG

INHOUD VAN DIT NUMMER

ESGG-redactiepagina	pagina 2
Input	3
Automatiseren (16)	4

REDAKTIE.

eindredakteur :
 redakteur hardware : Rob Borkent.
 redakteur software : Cees Eijgel.
 vormgeving : Walmoed Jonker.
 overige redakteurs : U!

ABONNEREN.

U wordt abonnee op het ESGG-periodiek door het verschuldigde bedrag over te maken op postrekening 536 85 39 t.n.v. ESGG te Lopik, met vermelding 'abonnement periodiek'. Abonnementen gaan in per 1 juni van de lopende jaargang.
 Opzeggen: Uiterlijk vóór 1 maart van het lopende abonnementen-jaar!

ADMINISTRATIE ESGG-PERIODIEK.

Adreswijzigingen en klachten over de bezorging schriftelijk opgeven aan:
 Stichting ESGG
 Administratie ESGG periodiek
 Prins Hendrikstraat 3d
 3071 LG ROTTERDAM

KORRESPONDENTIE STICHTING ESGG.

de heer J.H.K.B. Netteler
 sekretaris Stichting ESGG
 Prins Hendrikstraat 3d
 3071 LG ROTTERDAM

ADVERTENTIES.

Macro's: Alleen voor bedrijven.
 acquireur: H. Herstel
 Mauritssingel 29
 3135 JM VLAARDINGEN.

Micro's: Alleen voor particulieren.

Formaat: Een tekstregel is 66 tekens/spaties.
 Per advertentie maximaal 6 regels.
Prijs : Elke twee regels tekst kost f. 3,00.
Opgeven: Per briefkaart aan de redactie (zie voorblad); zet bij uw tekst het aantal regels (van 66 tekens en uw postrekeningnummer.
Betalen: Gelijktijdig met het versturen van de briefkaart, door overmaking van het verschuldigde op postrekening 536 85 39 t.n.v. ESGG te Lopik, met vermelding 'micro's'.

Let op : Als de bijschrijving van betaling niet vóór de 25e dag van de even maand is ontvangen dan volgt géén plaatsing in het volgende nummer!

COPYRIGHT ESGG.

Het overnemen door abonnee's van in dit blad geplaatste artikelen, schema's of delen daarvan is toegestaan voor niet-commerciële doeleinden, mits met vermelding van de bron:
 ESGG periodiek nummer etc.

Overnemen door derden (niet-abonnee's) is slechts toegestaan na verkregen schriftelijke toestemming van de ESGG-redactie. De redactie gaat ervan uit dat ingezonden kopij van de hand van de inzender is, tenzij uitdrukkelijk anders is vermeld.

SOFTWARE-VERZAMELAAR.

Stelt u door uzelf gemaakte, zg. Public Domain software aan uw mede-leden beschikbaar? Lendt die dan op diskette aan:

Hermine Bakker
 Falklanddreef 18
 3563 AC UTRECHT

ESGG-SERVICE.

De prijzen gelden vanwege de posttarieven uitsluitend in Nederland.

Bestellen: Alleen per postgiro, op rekeningnummer 536 85 39 t.n.v. ESGG te Lopik; vermeldt: ESGG-service, en

Vermeldt de naam en de hoeveelheid van het gewenste artikel.

U ontvangt géén bevestiging van de order.

Is het artikel niet (meer) leverbaar dan ontvangt u wél bericht!

Levering diskettes: Katalogus verkrijgbaar bij resp. CP/M-gg of ESGG-service.

Voor alle formaten is de indeling 256 bytes per sector.
 Leverbare formaten: 77 tracks hard- en softsectored, 40 en 30 tracks softsectored. De laatste twee formaten op resp. 2 of 3 schijven. Altijd levering van het genoemd aantal diskettes (eventueel onbeschreven).

Niet-ESGG leden en niet-abonnee's betalen per volume f. 10,00 extra.

Garantie: De hardware van ESGG wordt gegarandeerd op juiste werking. Voor schade, ontstaan door onjuiste inbouw door anderen dan de technische medewerkers op Sorcerer Dagen, wordt geen aansprakelijkheid aanvaard!

Hieronder volgt een opgave van hetgeen thans verkrijgbaar is:

artikelnaam (prijzen per stuk!)

Sorcerer Dag-prijs per post

artikelnaam	Sorcerer Dag-prijs	per post
1. Software op diskette: CP/Mgg bibliotheek ¹⁾ en ESGG diskettes 1-49 ¹⁾ per volume:		
77 HS/SS	f. 25,00	
40 SS	f. 30,00	
30 SS	f. 40,00	
¹⁾ zie bestellen.		

2. Epron Basic Extension (versie 8) met beschrijving inbouw	f. 20,00	f. 25,00
--	----------	----------

3. Handleiding BEXT8		f. 4,00
----------------------------	--	---------

4. RS232 interface ESGG/HV ..	f. 150,00	f. 155,00
-------------------------------	-----------	-----------

5. EXRAMDISK uitbr. kompl. .. ----> op aanvraag !!!		
6. EXRAMDISK uitbr. 0 Kb! ...	f. 100,00	f. 105,00

7. Overzicht disk software (delen 1-3, per deel) ...	f. 3,50	f. 4,50
---	---------	---------

8. Losse nummers periodiek ..	f. 3,50	f. 4,50
(zolang de voorraad strekt!)		
(jaargangen 1-5 alleen op disk)		

INPUT.

Een rubriek voor het geven van uw mening of commentaar en voor het stellen van vragen.

Hebt u een probleem met systeem of programma?
 Omschrijf dat probleem zo volledig mogelijk en zendt het in een voldoende gefrankeerde omslag aan de redactie. Ons team zal trachten u een oplossing te geven. Wij behouden ons het recht voor, probleem en oplossing in ons blad op te nemen.

I N P U T i n p u t I N P U T

* Opstarten systeem (2).

Wanneer ik mijn Exidy aanzet en ik wil opstarten, dan geef ik de opdracht GO BF00. Na wat acties op de disk volgt dan de mededeling dat ik een 'CP/M 48K on Exidy Sorcerer' heb. Een kennis van mij start anders: die drukt op de CONTROL en de X-toetsen. Zijn er dan meer start-opdrachten?

Ja, er zijn meer mogelijkheden om een Exidy te starten. De eerste Exidy's hadden een vrijwel gelijke opstart-opdracht. Het was een GO opdracht, gevolgd door een hexadecimaal getal, zoals de in de vraag genoemde waarde BF00. De waarde van het hexadecimale getal achter de GO opdracht is afhankelijk van de geheugengrootte.

Bij een gewone Exidy zonder pack is dat 48K (bij een Exidy met RAM Pack kan dat 56K zijn). Daarbij behoort BF00. Die opdracht geldt voor de systemen met disks die zg. softsectored zijn geformatteerd. Toch zijn daarop ook uitzonderingen: de oudere softsectored systemen met videodisk unit (sohrem en drives in één kast) hadden soms de opdrachtwaarde BE00.

Verder werd de Exidy vroeger ook geleverd met controllers voor zg. hardsectored beschreven schijven. Die moesten worden gestart met GO BC00.

Het vorenstaande geldt voor alle Exidy's waarvan de eerste tekst op het scherm melding maakt van de aanwezigheid van de "Exidy Standard Monitor, version 1.0".

Omdat in de genoemde monitor (de ingebouwde besturing, die ervoor zorgt dat bij het aanzetten van de Exidy het geheugen wordt getest en deze boodschap op het scherm wordt gezet) een aantal onplezierige fouten was opgemerkt, hebben de Gebroeders van Montfort een verbeterde monitor uitgebracht,

onder versienummer 1.3. Deze monitor bevat tevens een eenvoudige opstartprocedure, die door het gelijktijdig indrukken van de CTRL-X (Control en X toetsen) ook de opstart van CP/M bewerkstelligt.

Als u dus met GO (en een adres) moet starten, hebt u een oude monitorversie. Kijk maar naar uw sohremboodschap!

Overigens, als u opstart met een Basio Pack in de sleuf, krijgt u natuurlijk de sohremboodschap van Basio.

Wilt u vanuit Basio CP/M starten, dan zult u eerst naar de monitor moeten (graphic en 5 toetsen).

* Communicatie.

Onlangs heb ik een Exidy Sorcerer computer op de kop getikt. Bij die computer kreeg ik ook schijven. Daarop staan ook programma's, waarvan de vorige eigenaar zegt dat je daarmee via de telefoon met andere computers gegevens kan uitwisselen. Gaat dat zonder meer?

U hebt vast wel eens gehoord van Viditel en de term modem. Dat zijn begrippen die gebruikt worden voor een bepaalde vorm van communicatie.

Viditel is een soort bulletin board van de PTT. Om daarvan gebruik te kunnen maken, moet je een computer hebben, een modem (een interface tussen computer en telefoonnet) en een communicatieprogramma.

Wanneer u een schijf heeft met daarop communicatieprogramma's, dan bevindt zich daar - tien tegen één - wel het programma EXNODEN tussen. Exmodem is een programma dat het verkeer regelt tussen uw Exidy, via de modem, en de computer aan de andere kant.

Om met Viditel te kunnen werken, moet uw Exidy zijn omgebouwd zodat de overdrachtsnelheid is aangepast aan de Viditelstandaard (1200 Baud

ontvangen, 75 Baud zenden). Uw modem moet die standaard ook ondersteunen, anders hebt u daar niets aan voor Viditel.

Standaard is uw Exidy daarvoor niet geschikt. Dan beschikt u uitsluitend over de overdrachtsnelheden 1200 en 300 Baud. Dit houdt in dat zowel ontvangst als zenden met dezelfde snelheid plaatsvindt.

Wanneer uw Exidy is aangepast, blijkt dat vaak uit een aanpassing op het moederbord en de aanwezigheid van een schakelaar voor het wisselen van de snelheid.

Met de standaard snelheden kunt u wel via een gewoon modem communiceren met één van de Bulletin Boards van de HCC, vooropgesteld dat u lid bent, anders kunt u niet inloggen (verbinding krijgen).

* Hoogfrequent straling.

Ook uit het buitenland komen nog wel eens nuttige berichten. De heer F. Schild uit Londen meldt het volgende:

De Exidy Sorcerer staat erom bekend een nogal hoog stralingsniveau te hebben, door het ontbreken van een metalen afscherming rond de (hoogfrequent) stralende componenten. In feite zou een metalen kast al een hele verbetering zijn, maar dat is een nogal kostbare voorziening!

(Hebt u de Exidy-in-IBM-kast van Hans Varkevisser destijds wel eens gezien? -red.-)

Dus zoek je naar (vooral goedkopere) oplossingen. Hoewel niet de beste, is het bespuiten van de binnenzijde van de gehele kast met een stralingremmende vloeistof mij redelijk bevallen.

De vloeistof is genaamd Electrolube NSC 200.

Houdt er wel rekening mee dat voor een goed effect u de Exidy geheel uit zijn 'jas' moet helpen (moederbord, keyboard en voeding moeten verwijderd worden voordat u de bespuiting begint). Werk zorgvuldig door voor uzelf een spuitpatroon te maken, zodat u er zeker van bent, op alle plaatsen te zijn geweest.

Laat de opgebrachte laag goed drogen en breng indien u twijfelt nog een tweede laag aan. Wanneer alles goed droog is en u de verwijderde delen weer hebt ingebouwd, moet een vermindering van het stralingsniveau merkbaar zijn.

Wij tekenen hier overigens is wel bij aan dat alle computers (ook die in een metalen kast) stralen. U kunt dat vaak merken aan draagbare ontvangstapparaten, als die in de omgeving van een computer worden gebruikt. Denk dus niet dat alle straling nu ineens weg zal zijn!

AUTOMATISEREN (16).

In dit deel van onze serie over gebruik van en toepassingen voor de computer treft u opnieuw een voorbeeld van een berekening aan.

Ditmaal schotelen we u een ander rekenschema voor. Het hier gegeven model is al flink gedateerd (let maar eens op de datum in de lijst) en toont u tevens hoe de prijzen van microcomputers aan wijzigingen onderhevig zijn. Het betreft hier een lijst van

componenten voor een IBM-kloon. De importeur leverde destijds uitsluitend een uit delen samengestelde computer om daarmee zo goed mogelijk aan de wensen van de klant te kunnen voldoen. Om de prijzen toch enigszins met de huidige te kunnen vergelijken, is

de Dollarkoers van dit moment en het huidige BTW tarief in de berekening ingebracht.

Uw voorbeeld bestaat uit een lijst van in te voeren waarden, voorafgegaan door de betreffende rij/kolom informatie. Verder treft u een verkleinde afdruk van het naar de printer gezonden (bestel)formulier aan, om u een indruk te geven hoe het resultaat van uw input eruit zal zien.

Vooraf nog even kort wat uitleg: De breedte van de kolommen is, op één na, gelijk (kolom E is 3 tekens breed, de rest 8 tekens). De breedte stelt u vooraf in op de wijze als in de vorige delen (14-16) beschreven.

Tekst wordt voorafgegaan door een aanhalingsteken; neem dat wel op bij het invoeren! Tekst die langer is dan acht tekens wordt in delen ingevoerd (vergeet dan niet het aanhalingsteken voor het vervolgdeel van een tekst!).

Vergeet bij langere teksten niet dat woorden gescheiden zijn door een spatie, die misschien, door de verdeling over meer regels, niet zo snel zal kunnen worden herkend! In formules komen geen spaties voor.

Woorden kunnen ook op een lettergreep zijn afgebroken door de tekstverwerker. In dat geval moet u natuurlijk het afbreek-streepje van zo'n woord weglaten!

Voorloop-spaties kunt u herkennen doordat na de aanhalingstekens niet direct tekst volgt.

Door de wijze van opmaak van ons periodiek, kan het gebeuren dat bij regels langer dan 33 tekens een deel op de volgende regel wordt gedrukt. U kunt dat zien, doordat er geen rij/kolom aanduiding voor de betreffende informatie staat.

Eerst de invoerwaarden:

A1 = "PRIJSLIJST
B1 = " PC componenten
D1 = "fa. Micro Import Nederland
A2 = "datum vervaardiging:
D2 = "09.08.86
A4 = "evt. prijsverhoging in % :
A5 = "Koers US Dollar :

D5 = 2.21
A6 = "BTW percentage
D6 = 18.5
I6 = 1.185
A8 = "naam component
D8 = " aantal van
F8 = "n prijzen per stuk in:
D9 = " uw keus \/
F9 = " US \$
G9 = " H fl.
H9 = " Hfl+BTW
A10 = "-----
B10 = "-----
C10 = "-----
D10 = "-----
E10 = "----
F10 = "-----
G10 = "-----
H10 = "-----
A11 = "AT moederbord
F11 = 960
G11 = D5*F11
H11 = G11*I6
I11 = IF(E11<>0,E11*H11,0)
J11 = IF(E11<>0,E11*F11,0)
A12 = "AT keyboard
E12 = 1
F12 = 104
G12 = D5*F12
H12 = G12*I6
I12 = IF(E12<>0,E12*H12,0)
J12 = IF(E12<>0,E12*F12,0)
A13 = "AT behuizing
F13 = 86
G13 = D5*F13
H13 = G13*I6
I13 = IF(E13<>0,E13*H13,0)
J13 = IF(E13<>0,E13*F13,0)
A14 = "AT voeding 200W 220V
E14 = "
F14 = 160
G14 = D5*F14
H14 = G14*I6
I14 = IF(E14<>0,E14*H14,0)
J14 = IF(E14<>0,E14*F14,0)
A16 = "AT ser./par kaart
F16 = 104
G16 = D5*F16
H16 = G16*I6
I16 = IF(E16<>0,E16*H16,0)
J16 = IF(E16<>0,E16*F16,0)
A17 = "AT hard disk/floppy kaart
D17 = "(WD)
F17 = 480
G17 = D5*F17
H17 = G17*I6
I17 = IF(E17<>0,E17*H17,0)
J17 = IF(E17<>0,E17*F17,0)
A19 = "XT moederbord +286KRam
C19 = "KRam (4.77 MHz)
F19 = 176

```
G19 = D5*F19
H19 = G19*I6
I19 = IF(E19<>0,E19*H19,0)
J19 = IF(E19<>0,E19*F19,0)
A20 = "XT moederbord 640KRam
(4.7/8 MHz)
E20 = 1
F20 = 330
G20 = D5*F20
H20 = G20*I6
I20 = IF(E20<>0,E20*H20,0)
J20 = IF(E20<>0,E20*F20,0)
A21 = "XT keyboard met loc leds
F21 = 80
G21 = D5*F21
H21 = G21*I6
I21 = IF(E21<>0,E21*H21,0)
J21 = IF(E21<>0,E21*F21,0)
A22 = "XT behuizing (type IBM,
open XT)
E22 = 1
F22 = 75
G22 = D5*F22
H22 = G22*I6
I22 = IF(E22<>0,E22*H22,0)
J22 = IF(E22<>0,E22*F22,0)
A23 = "XT voeding 150W 220V
E23 = 1
F23 = 103
G23 = D5*F23
H23 = G23*I6
I23 = IF(E23<>0,E23*H23,0)
J23 = IF(E23<>0,E23*F23,0)
A25 = "AT floppy drive 1.2 Mb
(Mitsub.)
F25 = 272
G25 = D5*F25
H25 = G25*I6
I25 = IF(E25<>0,E25*H25,0)
J25 = IF(E25<>0,E25*F25,0)
A26 = "XT floppy drive 360 Kb (DS
DD)
E26 = 2
F26 = 150
G26 = D5*F26
H26 = G26*I6
I26 = IF(E26<>0,E26*H26,0)
J26 = IF(E26<>0,E26*F26,0)
A27 = "Hard disk 20 Mb (NEC/Sea-
gate) + con
F27 = 695
G27 = D5*F27
H27 = G27*I6
I27 = IF(E27<>0,E27*H27,0)
J27 = IF(E27<>0,E27*F27,0)
A28 = "Hard disk 10 Mb idem +
controller
F28 = 619
G28 = D5*F28
H28 = G28*I6
I28 = IF(E28<>0,E28*H28,0)
J28 = IF(E28<>0,E28*F28,0)
A30 = "Monitor composite
E30 = 1
F30 = 120
G30 = D5*F30
H30 = G30*I6
I30 = IF(E30<>0,E30*H30,0)
J30 = IF(E30<>0,E30*F30,0)
A31 = "Monitor TTL
F31 = 155
G31 = D5*F31
H31 = G31*I6
I31 = IF(E31<>0,E31*H31,0)
J31 = IF(E31<>0,E31*F31,0)
A33 = "XT Multi I/O kaart
(2xser.+1xpar.
B34 = "+klok/kal+game i/o+con-
troller
D34 = " + con-
B35 = "troller 2 floppies
E35 = 1
F35 = 112
G35 = D5*F35
H35 = G35*I6
I35 = IF(E35<>0,E35*H35,0)
J35 = IF(E35<>0,E35*F35,0)
A36 = "XT Multi I/O kaart (2xser.
+1xpar.
B37 = "+klok/kal+game i/o+384KRam
D37 = "+384K
F37 = 270
G37 = D5*F37
H37 = G37*I6
I37 = IF(E37<>0,E37*H37,0)
J37 = IF(E37<>0,E37*F37,0)
A38 = "Color Graph. kaart (RGB+
comp+RFuit
E38 = 1
F38 = 84
G38 = D5*F38
H38 = G38*I6
I38 = IF(E38<>0,E38*H38,0)
J38 = IF(E38<>0,E38*F38,0)
A39 = "Monochrome kaart +ram voor
TTL mon
F39 = 100
G39 = D5*F39
H39 = G39*I6
I39 = IF(E39<>0,E39*H39,0)
J39 = IF(E39<>0,E39*F39,0)
A40 = "Hercules kaart monochr.
graph.
F40 = 170
G40 = D5*F40
H40 = G40*I6
I40 = IF(E40<>0,E40*H40,0)
J40 = IF(E40<>0,E40*F40,0)
A41 = "PC Bus extension card
F41 = 106
G41 = D5*F41
H41 = G41*I6
```

```

I41 = IF(E41<>0,E41*H41,0)
J41 = IF(E41<>0,E41*F41,0)
A42 = "Telex kaart inkl. software
F42 = 280
G42 = D5*F42
H42 = G42*I6
I42 = IF(E42<>0,E42*H42,0)
J42 = IF(E42<>0,E42*F42,0)
A43 = "Paradise comp. kaart
(color+mono)
F43 = 276
G43 = D5*F43
H43 = G43*I6
I43 = IF(E43<>0,E43*H43,0)
J43 = IF(E43<>0,E43*F43,0)
A44 = "Modem kaart inkl. IBM
software
B45 = "(110+300+1200+1200/75 Bd)
F45 = 306
G45 = D5*F45
H45 = G45*I6
I45 = IF(E45<>0,E45*H45,0)
J45 = IF(E45<>0,E45*F45,0)
A46 = "PC super ad/da kaart
F46 = 220
G46 = D5*F46
H46 = G46*I6
I46 = IF(E46<>0,E46*H46,0)
J46 = IF(E46<>0,E46*F46,0)
A47 = "8255 I/O kaart
F47 = 98
G47 = D5*F47
H47 = G47*I6
I47 = IF(E47<>0,E47*H47,0)
J47 = IF(E47<>0,E47*F47,0)
A49 = "DOS 2.11, inkl. Basic
F49 = 97
G49 = D5*F49
H49 = G49*I6
I49 = IF(E49<>0,E49*H49,0)
J49 = IF(E49<>0,E49*F49,0)
A50 = "DOS 3.0 of 3.10 inkl.
Basic
E50 = 1
F50 = 115
G50 = D5*F50
H50 = G50*I6
I50 = IF(E50<>0,E50*H50,0)
J50 = IF(E50<>0,E50*F50,0)
FS1 = "-----
GS1 = "-----
HS1 = "-----
A52 = "Totaal bedrag gekozen
componenten
FS2 = J52
GS2 = D5*FS2
HS2 = SUM(I11:I50)
IS2 = GS2*I6
JS2 = SUM(J11:J50)
A53 = "Verhoging zeevracht (8%)
HS3 = HS2*.08

```

```

J53 = J52*D5
F54 = "-----
G54 = "-----
H54 = "-----
J54 = J53*I6
A55 = "Totaal bedrag inkl.
zeevracht
H55 = SUM(H52:H53)
A57 = "Verhoging luchtvracht
(15%)
HS7 = HS2*.15
F58 = "-----
G58 = "-----
H58 = "-----
A59 = "Totaal bedrag luchtvracht
H59 = HS2+HS7

```

Zo en dan nu, na de werkzaamheden voor de invoer van de teksten en formules, een indruk van de output op de printer. Ook hier weer een woord vooraf, om te voorkomen dat u in de problemen geraakt.

Tellen we het aantal kolomposities bij elkaar op, dan merkt u dat deze meer bedragen dan het aantal tekens dat de gemiddelde regeldrukker op papier naast elkaar kan zetten (80 kolommen). U kunt echter dit probleem te omzeilen, door in zg. condensed, ofwel klein schrift te drukken. In Supercalcs Output opdracht bestaat de subopdracht 'Setup', waarmee de mogelijkheid wordt geboden aanpassingen aan te brengen in de standaard instellingen voor het drukken (bladlengte, aantal tekens per regel, codes etc.).

Hoe we ook gezocht hebben, in de handleiding van Supercalc hebben we niets kunnen vinden over de manier waarop het programma de codes voor de printer aangeboden wil hebben!

Om toch de uitdraai in verkleind schrift te kunnen maken, kunt u het document, na doorrekenen, via de Output opdracht bewaren als diskfile. Dat gebeurt als .PRN file (in ASCII en dus 'typable'). Alvorens deze file te 'typen' geven we onder CP/M de opdracht 'CTRL P' (output naar de printer) en voor de printer de opdracht 'CTRL O' (condensed schrift). Nu kunt u opdragen type <filenaam.PRN> en ziedaar!

	A	B	C	D	F	G	H	I	J
1:PRIJSLIJST PC componenten fa. Micro Import Nederland									
2:datum vervaardiging:				09.08.86					
3:									
4:levt. prijsverhoging in % :									
5:Koers US Dollar :				2.21					
6:BTW percentage :				18.5				1.185	
7:									
8:naam component	aantal van prijzen per stuk in:								
9:	uw keus \/ US \$ H fl. Hfl+BTW								
10:-----	-----								
11:AT moederbord				960.00	2121.60	2514.10	.00	.00	
12:AT keyboard	1			104.00	229.84	272.36	272.36	104.00	
13:AT behuizing				86.00	190.06	225.22	.00	.00	
14:AT voeding 200W 220V				160.00	353.60	419.02	.00	.00	
15:									
16:AT ser./par kaart				104.00	229.84	272.36	.00	.00	
17:AT hard disk/floppy kaart (WD)				480.00	1060.80	1257.05	.00	.00	
18:									
19:XT moederbord +256KRam (4.77 MHz)				176.00	388.96	460.92	.00	.00	
20:XT moederbord 640KRam (4.7/8 MHz)	1			330.00	729.30	864.22	864.22	330.00	
21:XT keyboard met loc leds				80.00	176.80	209.51	.00	.00	
22:XT behuizing (type IBM, open XT)	1			75.00	165.75	196.41	196.41	75.00	
23:XT voeding 150W 220V	1			103.00	227.63	269.74	269.74	103.00	
24:									
25:AT floppy drive 1.2 Mb (Mitsub.)				272.00	601.12	712.33	.00	.00	
26:XT floppy drive 360 Kb (DS DD)	2			150.00	331.50	392.83	785.66	300.00	
27:Hard disk 20 Mb (NEC/Seagate) + con				695.00	1535.95	1820.10	.00	.00	
28:Hard disk 10 Mb ideam + controller				619.00	1367.99	1621.07	.00	.00	
29:									
30:Monitor composite	1			120.00	265.20	314.26	314.26	120.00	
31:Monitor TTL				155.00	342.55	405.92	.00	.00	
32:									
33:XT Multi I/O kaart (2xser.+1xpar.									
34: +klok/kal+game i/o + con-									
35: troller 2 floppies	1			112.00	247.52	293.31	293.31	112.00	
36:XT Multi I/O kaart (2xser.+1xpar.									
37: +klok/kal+game i/o+384K				270.00	596.70	707.09	.00	.00	
38:Color Graph. kaart (RGB+comp+RFuit	1			84.00	185.64	219.98	219.98	84.00	
39:Monochrome kaart +ram voor TTL mon				100.00	221.00	261.89	.00	.00	
40:Hercules kaart monochr. graph.				170.00	375.70	445.20	.00	.00	
41:PC Bus extension card				106.00	234.26	277.60	.00	.00	
42:Telex kaart inkl. software				280.00	618.80	733.28	.00	.00	
43:Paradise comp. kaart (color+mono)				275.00	607.75	720.18	.00	.00	
44:Modem kaart inkl. IBM software									
45: (110+300+1200+1200/75 Bd)				305.00	674.05	798.75	.00	.00	
46:PC super ad/da kaart				220.00	486.20	576.15	.00	.00	
47:0255 I/O kaart				98.00	216.58	256.65	.00	.00	
48:									
49:DOS 2.11, inkl. Basic				97.00	214.37	254.03	.00	.00	
50:DOS 3.0 of 3.10 inkl. Basic	1			115.00	254.15	301.17	301.17	115.00	
51:-----	-----								
52:Totaal bedrag gekozen componenten				1343.00	2968.03	3517.12	3517.12	1343.00	
53:Verhoging zeevracht (8%)						281.37		2968.03	
54:-----	-----								
55:Totaal bedrag inkl. zeevracht						3798.48		3517.12	
56:									
57:Verhoging luchtvracht (15%)						527.57			
58:-----	-----								
59:Totaal bedrag luchtvracht						4044.68			

In het hier gebruikte model is voor de duidelijkheid de kadering (rij/kolomaanduiding) niet verwijderd.

Wanneer u zo'n model netjes afgedrukt wilt hebben, zorgt u er natuurlijk wel voor dat het kader wordt onderdrukt.

Tenslotte wijs ik u erop dat de kolommen I en J alleen nodig zijn voor het juist berekenen van de prijzen. Deze kolommen behoeven niet te worden afgedrukt.

Wanneer u voor het drukken in gewoon schrift (in Supercalc!) het drukbereik specificceert als A1:H59, past alles netjes op een gewoon 12" vel!

Voorbeeld 2.

Veel automobilisten rijden zonder zich er echt van bewust te zijn wat autorijden eigenlijk kost. De kosten voor brandstof raken u niet omdat u altijd voor een geeltje tankt, is het niet?

Autorijden bestaat uit vaste en variabele kosten. De vaste (wat heet?) bestaat uit verzekering, wegenbelasting en afschrijving. Tot de variabele kosten worden brandstof en onderhoud gerekend. Zonder al te diep op de materie in te gaan zult u begrijpen dat een auto die goedkoop in aanschaf, onderhoud en brandstofverbruik is, een lagere kilometerprijs zal opleveren dan een slurpende zwaarwichtige slee.

Om, voordat u een auto gaat aanschaffen, al enigzins inzicht te hebben in de beide kosten slaat u natuurlijk aan het rekenen en na veel gecijfer hebt u een beeld van de kosten.

Zo ben ik destijds ook aan de gang geweest. Gemiddeld aantal kilometers en brandstofverbruik levert een bedrag aan brandstof per jaar op. Voeg daarbij de gebruikelijke slijtage aan banden, onderhoud op basis van het voor de auto geldende schema, wegenbelasting, verzekering en u hebt al een behoorlijk beeld van de kilometerprijs. Als u dan uitgaat van het aantal jaren/kilometer

dat u de auto wilt houden (ijs en weder dienende) dan zult u zien dat dan nogal wat schommelingen kunnen optreden in de kilometerprijs.

Natuurlijk: u kunt uitgaan van de gegevens van de ANWB maar de door hen gehanteerde kilometerprijs omvat vaak veel meer kosten dan u misschien maakt (garage, wasbeurten enz.).

Met het door mij gemaakte schema, waarvan ik niet beweer dat het zaligmakend is, maar u kunt wel eenvoudig door wijzigen van een enkel gegeven, onmiddellijk de financiële consequenties van uw wensen aflezen.

Ook voor deze lijst gelden dezelfde aanwijzingen als voor de voorgaande, met dien verstande dat de kolommaten nu als volgt moeten zijn: A=22, de rest 9. Tenslotte: de rijen met 'lege' regels komen niet in de onderstaande opgaaf voor, breng die later zelf in!

We beginnen met de lijst van in te voeren gegevens:

```

A1 = "AUTOKOSTEN-OVERZICHT
B1 = "1980
A3 = "Vaste kosten
C3 = " Benzine
D3 = " Gas
E3 = " Diesel
A5 = "Totale aanschafkosten
C5 = 17000
E5 = 25400
A6 = "Motorrijtuigbelasting
C6 = 380
E6 = 4*178
A7 = "Verzekeringskosten
C7 = 581
E7 = 855.00
A8 = "Stalling
A9 = "Overige kosten
C10 = "-----
D10 = "-----
E10 = "-----
A11 = "Totaal
C11 = SUM(C5:C9)
D11 = SUM(D5:D9)
E11 = SUM(E5:E9)
A13 = "Variable kosten
A15 = "Banden (evt.)
C15 = 150
D15 = C15

```

E15 = C15
 A16 = "7.500 km beurt
 C16 = 68.5
 E16 = 68.50
 A17 = "15.000 km beurt
 C17 = 350
 E17 = 350.
 A18 = "Overige kosten
 C18 = 150
 D18 = C18
 E18 = 150
 A20 = "Aantal km/jaar
 C20 = 26700
 D20 = 1*C20
 E20 = 1*C20
 A21 = "Aantal km/liter
 C21 = 15.0
 E21 = 18.5
 A22 = "Literprijs brandstof
 C22 = 1.83
 E22 = 1.37
 A24 = "Alle groepen: serviceb
 B24 = "eurten om
 C24 = " de .. km
 D24 = 7500
 E24 = 2*D24
 A26 = "Aantal 7500 beurten
 C26 = INT(C20/D24)-C27
 D26 = INT(D20/D24)-D27
 E26 = INT(E20/D24)-E27
 A27 = "Aantal 15000 beurten
 C27 = INT(C20/E24)
 D27 = INT(D20/E24)
 E27 = INT(E20/E24)
 A29 = "Afschrijving in jaren
 C29 = 5
 D29 = 1*C29
 E29 = 1*C29
 A31 = "Kosten overzicht per 5
 jaar, per
 B31 = " jaar, pe
 C31 = "r jaar en
 D31 = " per maan
 E31 = "d
 A33 = "Tot. aantal 7500 beurten
 C33 = (INT((S*C20)/D24)-C34)
 D33 = (INT((S*D20)/D24)-D34)
 E33 = (INT((S*E20)/D24)-E34)
 A34 = "Tot. aantal 15000 beurten
 C34 = (INT((S*C20)/E24))
 D34 = (INT((S*D20)/E24))
 E34 = (INT((S*E20)/E24))
 A35 = "Totale kosten 5 jaar
 C35 = ((C37-C40)*5)+(C33*C16)+
 (C34*C17)
 D35 = ((D37-D40)*5)+(D33*D16)+
 (D34*D17)
 E35 = ((E37-E40)*5)+(E33*E16)+
 (E34*E17)
 A37 = "Jaar-lasten
 C37 = C38+C39+C40

D37 = D38+D39+D40
 E37 = E38+E39+E40
 A38 = "Vaste kosten/jaar
 C38 = (C5/C29)+(SUM(C6:C9))+C15+
 C18
 D38 = (D5/D29)+(SUM(D6:D9))+D15+
 D18
 E38 = (E5/E29)+(SUM(E6:E9))+E15+
 E18
 A39 = "Brandstofkosten/jr
 C39 = (C20/C21)*C22
 D39 = (D20/D21)*D22
 E39 = (E20/E21)*E22
 A40 = "Service-beurten/jr
 C40 = (C16*C26)+(C17*C27)
 D40 = (D16*D26)+(D17*D27)
 E40 = (E16*E26)+(E17*E27)
 A42 = "Maandelijks lasten
 C42 = (C20/12)*C45
 D42 = (D20/12)*D45
 E42 = (E20/12)*E45
 A43 = "Maand. brandst.kosten
 C43 = C39/12
 D43 = D39/12
 E43 = E39/12
 A45 = "Kilometerprijs
 C45 = (SUM(C38:C40))/C20
 D45 = (SUM(D38:D40))/D20
 E45 = (SUM(E38:E40))/E20

Wat dan nu moet volgen is net als bij het vorige voorbeeld, een af-druk. Let wel weer op!

Het aantal posities in alle kolommen tezamen overschrijdt nu niet de 80 tekens, zodat we kunnen beslissen het overzicht in gewone letters te laten drukken. Het aantal regels is 45 bij een drukkbreedte van 5 kolommen; tezamen levert dat 22+4*9=58 tekens op een regel op.

Om de wat verouderde kosten voor wegenbelasting, verzekering en brandstof wat te actualiseren, passen we de betreffende cellen zodanig aan. Vervolgens laten we het blad doorrekenen om te zien of daaruit nog schokkende wijzigingen zullen voortkomen.

Speel nu eens met de aanschafsprijs van de door u gewenste auto en met het aantal gebruiksjaren? Of met de kosten voor onderhoud? Veel verschil zal dat in de kilometerprijs niet opleveren. In dit voorbeeld is natuurlijk geen rekening gehouden met de

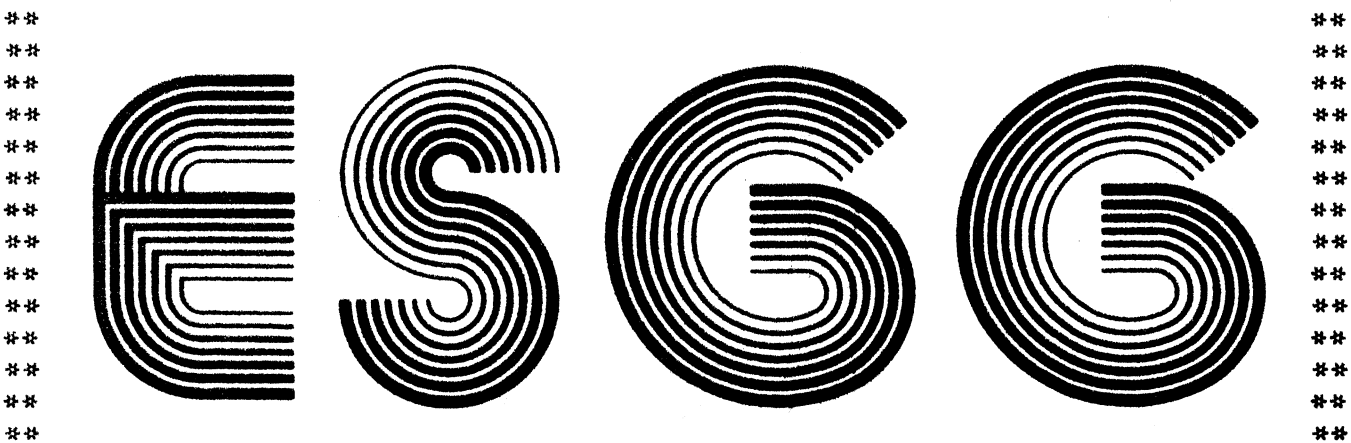
toekomstige plannen voor road-pricing e.d..
Zou dat worden gedaan, dan ziet u misschien af van een ander voer-

tuig! Het behoeft u echter niet te beletten, zelf aanpassingen in deze voorbeelden te maken om te zien wat de gevolgen zijn!

	A	B	C	D	E
1 AUTOKOSTEN-OVERZICHT 1980					
2					
3 Vaste kosten			Benzine	Gas	Diesel
4					
5 Totale aanschafkosten			17000.00		25400.00
6 Motorrijtuigbelasting			380.00		712.00
7 Verzekeringskosten			581.00		855.00
8 Stalling					
9 Overige kosten					
10			-----	-----	-----
11 Totaal			17961.00	.00	26967.00
12					
13 Variable kosten					
14					
15 Banden (evt.)			150.00	150.00	150.00
16 7.500 km beurt			68.50		68.50
17 15.000 km beurt			350.00		350.00
18 Overige kosten			150.00	150.00	150.00
19					
20 Aantal km/jaar			26700	26700	26700
21 Aantal km/liter			15.00		18.50
22 Literprijs brandstof			1.83		1.37
23					
24 Alle groepen: servicebeurten om de .. km				7500	15000
25					
26 Aantal 7500 beurten			2	2	2
27 Aantal 15000 beurten			1	1	1
28					
29 Afschrijving in jaren			5	5	5
30					
31 Kosten overzicht per 5 jaar, per jaar en per maand					
32					
33 Tot. aantal 7500 beurten			9	9	9
34 Tot. aantal 15000 beurten			8	8	8
35 Totale kosten 5 jaar			43044.10	ERROR	48023.28
36					
37 Jaar-lasten			7978.20	ERROR	8660.76
38 Vaste kosten/jaar			4661.00	300.00	6947.00
39 Brandstofkosten/jr			3257.40	ERROR	1977.24
40 Service-beurten/jr			487.00	.00	487.00
41					
42 Maandelijkse lasten			664.85	ERROR	721.73
43 Maand. brandst.kosten			271.45	ERROR	164.77
44					
45 Kilometerprijs			.31	ERROR	.35

Voor de aandachtige waarnemer het volgende: de ERROR meldingen in de uitdraai zijn het gevolg van berekeningen die wegens ontbreken van waarden, niet kunnen worden uitgevoerd (we hebben immers geen invoer voor een 'gas'-auto geregeld). Deze meldingen beïnvloeden de werking echter niet! U behoeft u niet ongerust te maken!

In het laatste deel van deze serie komen we terug op problemen die Jan Assen heeft ondervonden na een crash van zijn drive. We gaan dan in op de wijze waarop met DU de schade enigszins kan worden beperkt.

De L O G I S C H E partner voor een Sorcerer

Voor wie is de ESGG?

Voor iedereen die geïnteresseerd is en blijft in het gebruik, het behoud en vooral de mogelijkheden van de Exidy Sorcerer.

Waarom de ESGG?

Omdat de ESGG nog steeds de beste gelegenheid biedt om zowel in, als buiten HCC-verband, meer aan de weet te komen over de Sorcerer, zijn vele (verenigings-)extra's en mogelijkheden!

Wat doet de ESGG?

Software-verspreiding: Wij leveren uitsluitend software, vrij van COPYRIGHT (zg. Public Domain Software). Vanaf 01.04.89 alleen op diskette (b.v. het ESGG-bastanden programma en de jongste ontwikkeling: CP/M 3.0 !!)

Voor Exidy Standard Basic brengen wij Basic EXTension in EPROM die de mogelijkheden van het Basic Pack sterk uitbreidt.

Hardware-ontwikkeling: Niet-commerciële ontwerpen, d.w.z. door leden ontworpen voor leden. De projecten worden door de ESGG beoordeeld en, wanneer van belang voor de leden, geproduceerd. Onze jongste produkten: EXTRADISK, 720K extra geheugen en verder: een ECHTE RS-232 seriële poort !!

Sorcerer Dagen: Tweemaal per jaar (steeds in maart en september) organiseert de ESGG deze trefpunten van zeer veel Sorcerer gebruikers. Deze dagen zijn inmiddels een begrip.

Publikaties: Het twee-maandelijks verschijnend ESGG-periodiek, vol wetenswaardigheden over de Sorcerer en aanverwante zaken. Voor slechts f. 18,00 per jaar kunt u zich verzekeren van recente informatie over uw Sorcerer (zie verder op pagina 2)! In het lopende abonnementen-jaar leveren wij alle verschenen nummers na!

Abonneren?... Dat doet u door het abonnementsgeld over te maken op postrekening 536 85 39, t.n.v. ESGG te Lopik, met vermelding "abonnement ESGG periodiek".

Wilt u meer over de ESGG weten? Wendt u dan tot de sekretaris, de heer Charles Netteler, Prins Hendrikstraat 3d, Rotterdam.
